

הלכות מעשר פרק יג

א. פרות שחזקתן מן ההפקר כגון השיתין, והרימין, והעזרורין, ובנות שוח, ובנות שקמה, והגפנן, ונובלות תמרה והן שעדין לא הטילו שאור, והנצפה, והכסבר, וכיוצא בהן פטורין מן הדמאי. והלוקח אותן מעם הארץ אינו צריך להפריש מהן לא תרומת מעשר ולא מעשר שני, מפני שחזקתן מן ההפקר. אפלו אמר לו עם הארץ, אינם מעשרין הרי אלו פטורין מן המעשרות, עד שידוע לו שהן מן השמור.

ב. הבכורות והסיפות שבבקעה, פטורין מן הדמאי; ושבגנה חייבין, מפני שהן נשמרין. ואלו הן הבכורות כל הפרות שבכרו, עד שלא הושיבו שומר על הבקעה לשמר פרותיה; והסיפות הן הפרות שישארו אחר שיקפלו המקצועות מן השדות, ויניחום בלא שומר. וכן החמץ העשוי מן התמרים, פטור מן הדמאי.

ג. כשגזרו על הדמאי, לא גזרו אלא על פרות הארץ שהחזיקו בה עולי בבל בלבד, שהוא מכזיב ולפנים, וכזיב עצמה כלחוץ; וכל הפרות הנמצאות מכזיב ולחוץ פטורין מן הדמאי, שחזקתן מפרות מקום שנמצאו בו.

ד. פרות שידוע שהן מפרות הארץ שהחזיקו עולי בבל, אף על פי שהן נמצאות בסוריה, ואין צריך לומר, בארץ שהחזיקו עולי מצרים בלבד הרי אלו חייבין בדמאי, ומפרישין מהן תרומת מעשר ומעשר שני.

ה. לפיכך הדבילה השמנה שאין כמותה אלא בארץ שהחזיקו עולי בבל, וכן התמרים הגדולים, והחרובין הגדולים השווים, והארז הלבן ביותר, והפמון הגדול מתעשרין דמאי בכל ארץ ישראל, ובסוריה; וכן כל כיוצא בפרות אלו.

ו. החמרים שהביאו פרות לצור, חייבין בדמאי שחזקתן מהארץ שהחזיקו עולי בבל, שהיא הקרובה לה; והארז, אין חוששין לו אלא כל הארז הנמצא חוצה לארץ שהחזיקו עולי בבל, פטור מן הדמאי, אלא אם כן היה נכר, כמו שבארנו.

ז. הלוקח מבעלי אוצרות בצור פטור מן הדמאי, ואין אומרין שמה מפרות הארץ אצרו. וכן חמור יחידי שנכנס לצור, והוא טעון פרות פטור מן הדמאי, שחזקתו משדה העיר.

ח. הלוקח מבעלי אוצר בצידון חייב בדמאי, מפני שהיא קרובה יתר מצור, שחזקתה שאוצרין מפרות הארץ שהחזיקו עולי בבל; אבל הלוקח מן החמרים בצידון פטור מן הדמאי, מפני שחזקתן שמביאין מחוצה לארץ.

ט. הלוקח מן הגוי בארץ שהחזיקו עולי בבל אם היה תגר גוי שהוא לוקח מישראל, הרי פרותיו דמאי; לפיכך בראשונה בזמן שהיה רב ארץ ישראל ביד ישראל, היה הלוקח מכל תגר גוי מעשר דמאי כלוקח מעם הארץ.

י. איזה הוא תגר: זה שהביא ושנה ושלש; אבל אם הביא פעם אחת, אפלו הביא שלושה משואין בבית אחת, או שהביא הוא ובנו ופועל עדין לא החזק תגר.

יא. כשגזרו על הדמאי, לא גזרו על פרות חוצה לארץ שנכנסו לארץ. פרות הארץ שרבו על שלחוצה לארץ, הרי אלו חייבין

בדמאי; ושלחוּצָה לָאָרֶץ שָׂרְבוּ עַל פְּרוֹת הָאָרֶץ, וְכֵן דְּבָרִים שֶׁחֲזָקְתָן תְּדִיר מִחוּצָה לָאָרֶץ, כְּגוֹן אֲגוּזִים וְדִרְמִסקָנִיּוֹת הָרִי אֵלּוּ פְּטוּרִין מִן הַדְּמָאִי.

יב. לֹא הָלְכוּ חֲכָמִים בְּפְרוֹת חוּצָה לָאָרֶץ, לֹא אַחֵר הַמְּרָאָה, וְלֹא אַחֵר הַטַּעַם, וְלֹא אַחֵר הָרִיחַ אֲלֵא אַחֵר הָרֵב: כָּל שָׂרְבוּ לוֹ, מִתֵּר; וְשִׁלָּא רֵבוּ לוֹ, אָסוּר.

יג. פִּיצָד: רֵבוּ בְּעִיר אֲבָל לֹא בַּמְּדִינָה, אוֹ שָׂרְבוּ בַּמְּדִינָה וְלֹא רֵבוּ בְּעִיר, רֵבוּ בְּהָר וְלֹא רֵבוּ בְּבִקְעָה, אוֹ שָׂרְבוּ בְּבִקְעָה וְלֹא רֵבוּ בְּהָר, רֵבוּ לַחֲנוּנִי וְלֹא רֵבוּ לְבַעַל הַבֵּית, לְבַעַל הַבֵּית וְלֹא רֵבוּ לַחֲנוּנִי זֶה שָׂרְבוּ בּוֹ, מִתֵּר; וּמָקוֹם שִׁלָּא רֵבוּ בּוֹ, חֵיב בַּדְּמָאִי. רֵבוּ פְּרוֹת חוּצָה לָאָרֶץ בְּשׁוּק, וְנִתְמַעֲטוּ חֲזָר הַשּׁוּק לִישָׁנוּ: הַלּוֹקַח מִמֶּנּוּ חֵיב בַּדְּמָאִי.

יד. וְאֵלּוּ דְּבָרִים שִׁלָּא גָזְרוּ עָלֵיהֶן, בְּשַׁעָה שֶׁגָּזְרוּ עַל הַדְּמָאִי הַלּוֹקַח פְּרוֹת לְזַרְעָה אוֹ לְהַאֲכִיל לְבַהֲמָה, קָמַח לְעוֹרוֹת אוֹ לְמַלְגָּמָה אוֹ לְרִטְיָה, שֶׁמֶן לְהַדְלִקַת הַנֵּר אוֹ לְסוּךְ בּוֹ אֶת הַכֵּלִים, יֵין לְקִילּוֹר, וְחֵלֶת עִם הָאָרֶץ, וְהַמְדָּמַע, וְהַלְקוֹחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְשִׁירֵי הַמִּנְחוֹת, וְתוֹסַפַת הַבְּכוּרִים: כָּל אֵלּוּ, פְּטוּרִים מִן הַדְּמָאִי; וְכִיּוֹן שֶׁאָמַר לוֹ עִם הָאָרֶץ מִתְקַנֵּין הֵם, אֵינּוּ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹר.

טו. הַלּוֹקַח פְּרוֹת לְאֲכִילָה, וְנִמְלֵךְ עָלֵיהֶם לְבַהֲמָה הָרִי זֶה לֹא יִמְכְּרֵם לַגּוֹי, וְלֹא יֵאֲכִילֵם לְבַהֲמָה אֲפִלּוּ לְבַהֲמַת אַחֲרִים, עַד שִׁיתְקַנֵּם דְּמָאִי.

טז. שֶׁמֶן עָרֵב פְּטוּר מִן הַדְּמָאִי, שֶׁאֵין חֲזָקְתּוֹ לְאֲכִילָה. שֶׁמֶן שְׁלֹקַח הַסּוּרֶק לְתֵת אוֹתוֹ בְּצֶמֶר פְּטוּר מִן הַדְּמָאִי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִבְלָע בְּצֶמֶר; אֲבָל שֶׁהָאוֹרֵג לּוֹקַח לְסוּךְ בּוֹ אֲצַבְעוֹתָיו, חֵיב בַּדְּמָאִי מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִבְלָע בְּגוֹפוֹ, וְסִיכָה כְּשֶׁתִּיָּהּ הִיא בְּכָל מָקוֹם.

יז. גּוֹי שֶׁשָּׂאֵל מִיִּשְׂרָאֵל לְתֵן לוֹ שֶׁמֶן עַל מִכְתּוֹ בּוּדָאִי, אָסוּר; וּבַדְּמָאִי, מִתֵּר. נָתַן הַגּוֹי שֶׁמֶן עַל גִּבִּי טְבִילָה לְהַתְעַגֵּל עָלֶיהָ מִשְׁעָמַד, מִתֵּר לְיִשְׂרָאֵל לִישֵׁב אַחֲרָיו. מִי שֶׁנִּפְלַל שֶׁמֶן דְּמָאִי עַל בְּשָׂרוֹ מִשְׁפָּשֵׁפוֹ, וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ.

יח. הַלּוֹקַח יֵין לְמֵרִיס אוֹ לְאַלְנֵתִית, אוֹ קְטָנִיּוֹת לַעֲשׂוֹתֵן טַחֲיָנִין חֵיב בַּדְּמָאִי. אֲבָל הַלּוֹקַח מֵרִיס שֵׁישׁ בּוֹ יֵין אֲלֵנֵתִית, אוֹ שְׁלֶקַח טַחֲיָנִין הָרִי אֵלּוּ פְּטוּרִין מִן הַדְּמָאִי, שִׁלָּא גָזְרוּ עַל תַּעֲרֻבַת דְּמָאִי. וְאִם הָיָה הַדְּבָר שֶׁחֵיב בַּדְּמָאִי שְׁנֵתְעָרֵב כְּגוֹן תְּבִלִּין וְשֹׂאֹר הוֹאִיל וְטַעְמוֹ נָפַר, אֵינֶן בְּטִלִּים וְנִמְצָאֵת כָּל הַתַּעֲרֻבַת חֵיבַת בַּדְּמָאִי.

יט. כָּל אֵלּוּ הַפְּטוּרִין מִן הַדְּמָאִי שִׁלָּא גָזְרוּ עָלֵיהֶם אִם הִתְקִינּוּ דְּמָאִי וְהִפְרִישׁ מֵהֶם תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, מִה שֶׁעָשָׂה עָשׂוּי; אֲבָל אִם תִּקֵּן אֶת הַדְּמָאִי בּוּדָאִי וְהִפְרִישׁ מִמֶּנּוּ תְּרוּמָה גְּדוּלָּה וּמַעֲשְׁרוֹת, אוֹ שֶׁתִּקֵּן אֶת הַבּוּדָאִי כַּדְּמָאִי לֹא עָשָׂה וְלֹא כְּלוּם.

כ. כָּל הָעִיר מוֹכְרִין וּדְאִי וְאַחַד מוֹכֵר דְּמָאִי, וְלֶקַח וְאֵין יָדוּעַ מִמֵּי לֶקַח פִּיצָד מִתְקֵן: מִפְּרִישׁ תְּרוּמָה וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר, וְנוֹתֵנָן לְכוֹהֵן; וּמִפְּרִישׁ מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּלֶבֶד, וְהָרִי הוּא כְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי שֶׁלֹּדְמָאִי.

כא. וְכֵן אִם הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי קָפוֹת, אַחַת טְבִיל וְאַחַת מִתְקֵן,

ואבדה אחת מהם הרי זה מפריש מן השנייה תרומה גדולה ותרומת מעשר, ונותנן לכל כוהן שירצה; ומפריש מעשר שני בלבד, כדמאי.

הלכות מעשר פרק יד

א. הלוקח מן הסיטון, וחזר ולקח ממנו פעם שנייה לא יעשר מזה על זה: אף על פי שהוא מין אחד, אפלו מקפה אחת, אף על פי שמפיר את החבית שהיא היא מפני שהסיטון לוקח מאנשים הרבה ומוכר, ושמא לקח זה שמכר בתחלה מעם הארץ שפרותיו דמאי וזה שלקח בסוף מחבר שפרותיו מתקנין; וכבר בארנו שאין מעשרין מן החיב על הפטור, ולא מן הפטור על החיב. ואם אמר הסיטון, משלאחד הן נאמן.

ב. היה מוכר קישות או ירק, והן מביאין וצוברין לפניו הלוקח ממנו מעשר מכל קישות וקישות, ומכל אגדה ואגדה, ומכל תמרה ותמרה.

ג. הלוקח מבעל הבית, וחזר ולקח ממנו שנייה מעשר מזה על זה, אפלו משתי קפות, ואפלו משתי עירות: שחזקתו שאינו מוכר אלא משלו.

ד. בעל הבית שהיה מוכר ירק בשוק בזמן שמביאין לו מגנותיו, מעשר מאחד על הכל; ובזמן שמביאין לו מגנות אחרות אם לקח ממנו וחזר ולקח ממנו פעם שנייה, לא יעשר מזה על זה.

ה. הלוקח פת מן הנחתום, לא יעשר מן החמה על הצוננת שאני אומר חטים שלאמש היו משלאחד, ושליום משלאחר. הלוקח מן הפלטר אף על פי שהן דפוסין הרבה מעשר מאחד על הכל, שהנחתום שהוא מוכר למנפול עושה עיסתן דפוסין הרבה.

ו. אבל הלוקח מן המנפול מעשר מכל דפוס ודפוס, שהמנפול לוקח משני נחתומין. תשעה מנפולין שלוקחין מעשרה נחתומין הואיל ואחד מהן לוקח משנים, כל הלוקח מאחד מן התשעה מעשר מכל דפוס ודפוס.

ז. הלוקח מן העני, וכן העני שנתנו לו פרוסות פת או פלחי דבלה מעשר מכל אחת ואחת. ובתמרים ובגרורות, בולל הכל ומעשר: אימתי, בזמן שהמתנה מרבה; אבל במתנה מועטת, מעשר מכל מתנה ומתנה.

ח. שחק את הפת ועשה אותה פרווין, ואת הגרורות ועשה אותן דבלה מעשר מאחד על הכל. פועלים או אורחים שהיו מסבין ואוכלין, והותירו פרוסות מעשר מכל אחת ואחת.

הלכות מעשר שני ונטע רבעי

יש בכללן תשע מצוות שלוש מצוות עשה, ושש מצוות לא תעשה; וזה הוא פרטן: (א) להפריש מעשר שני; (ב) שלא

להוציא דמיו בשאר צרכי בני אדם, חוץ מאכילה ושתיה וסיכה; (ג) שלא לאכול בטמאה; (ד) שלא לאכול באנינות; (ה) שלא לאכול מעשר שני שלדגן חוץ לירושלים; (ו) שלא לאכול מעשר תירוש חוץ לירושלים; (ז) שלא לאכול מעשר יצהר חוץ לירושלים; (ח) להיות נטע רבעי כלו קדש, ודינו להאכל בירושלים לבעליו כמעשר שני לכל דבר; (ט) להתודות ודוי המעשר. ובאור מצוות אלו בפרקים אלו.

הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק א

א. אחר שמפרישין מעשר ראשון בכל שנה מפרישין מעשר שני, שנאמר "עשר תעשר, את כל-תבואת זרעך. . ." (דברים יד, כב); ובשנה שלישית ושמית מפרישין מעשר עני, חלק מעשר שני כמו שבארנו.

ב. באחד בתשרי, הוא ראש השנה למעשר תבואה וקטניות וירקות; וכל מקום שנאמר ראש השנה סתם, הוא אחד בתשרי. ובחמשה עשר בשבט, ראש השנה למעשר האילנות.

ג. פיצד: תבואה וקטניות שהגיעו לעונת המעשרות לפני ראש השנה שלשלישית אף על פי שנגמרו ונאספו בשלישית, מפרישין מהן מעשר שני; ואם לא באו לעונת המעשרות אלא אחר ראש השנה שלשלישית, מפרישין מהן מעשר עני.

ד. וכן פרות האילן שבאו לעונת המעשרות קדם חמשה עשר בשבט שלשלישית אף על פי שנגמרו ונאספו אחרי כן בסוף שנה שלישית, מתעשרין לשעבר ומפרישין מהן מעשר שני. וכן אם באו לעונת המעשרות קדם חמשה עשר בשבט שלרביעית אף על פי שנגמרו ונאספו ברביעית, מפרישין מהן מעשר עני. ואם באו לעונת המעשרות אחר חמשה עשר בשבט, מתעשרין להבא. והחרובין אף על פי שחנטו פרותיהן קדם חמשה עשר בשבט מתעשרין להבא, הואיל ומעשרותיהן מדברי סופרים.

ה. יראה לי שאין הדברים אמורין, אלא בחרובי צלמונה וכיוצא בהן שאינן ראויין למאכל רב אדם, והן הן שמעשרותיהן מדברי סופרים; אבל שאר החרובין, יראה לי שהן כשאר פרות האילן.

ו. הירק בשעת לקיטתו, עשורו. פיצד: אם נלקט ביום ראש השנה שלשלישית אף על פי שבאו לעונת המעשרות ונגמר בשניה, מפרישין ממנו מעשר עני; ואם נלקט ברביעית, מעשר שני.

ז. וכן האתרוג בלבד משאר פרות האילן הרי הוא כירק, והולכין אחר לקיטתו בין למעשר בין לשביעית. פיצד: אם נלקט בשלישית אחר חמשה עשר בשבט מפרישין ממנו מעשר עני, אף על פי שנגמר בשניה; נלקט בה קדם חמשה עשר בשבט, מפרישין ממנו מעשר שני. וכן אם נלקט ברביעית קדם חמשה עשר בשבט, מפרישין ממנו מעשר עני. ואף על פי שהולכין אחר לקיטתו, אתרוג בת ששית שנכנסה לשביעית אפלו היתה כזית ונעשת כפד, חיבת במעשרות.

ח. האביונות שלצלף נותנין עליהן חמרי אילן, וחמרי זרעים:

שָׁאם הָיוּ מִשְׁנֶה שְׁנִיָּה שֶׁנִּכְנְסוּ לְשָׁלִישִׁית, וְנִלְקְטוּ קֹדֶם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בַּשָּׁבֹט מִפְּרִישֵׁין מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן, וְאַחֵר כֶּךָּ מִפְּרִישׁ מַעֲשֵׂר אַחֵר וּפְּוֹדָהּ; וְאַחֵר שְׁפֹדָהּ, נוֹתְנוּ לְעֲנִיִּים וְאוֹכֵל פְּדִיוָנוּ בְּתוֹרַת מַעֲשֵׂר שְׁנִי. וְנִמְצָא כְּמִי שֶׁהַפְּרִישׁ מַעֲשֵׂר שְׁנִי וּמַעֲשֵׂר עֲנִי.

ז. הָאֲרִז וְהִדְחִן וְהַפְּרָגִין וְהַשְׁמִשְׁמִין אֵף עַל פִּי שֶׁהִשְׁרִישׁוּ קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵין הוֹלְכִין בָּהֶן אֵלָּא אַחֵר גָּמַר הַפְּרִי, וּמִתְעַשְׂרִין לְהַבָּא. וְכֵן פֹּל הַמַּצְרִי אֵף עַל פִּי שֶׁמִּקְצָתוֹ הִשְׁרִישׁ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּמִקְצָתוֹ לְאַחֵר רֹאשׁ הַשָּׁנָה צוּבֵר גָּרְנוֹ לְתוֹכוֹ, וְתוֹרֵם וּמַעֲשֵׂר מִן הַכֹּל כְּאַחֵד: שֶׁהַכֹּל הוֹלֵךְ אַחֵר גָּמַר הַפְּרִי.

י. הַבְּצָלִים הַסְּרִיסִים שֶׁמֵּנַע מֵהֶם מִים שְׁלוֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְשִׁלְבַּעַל שֶׁמֵּנַע מֵהֶם שְׁלוֹשׁ עֲזוּנוֹת לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר; מֵנַע מֵהֶם פָּחוֹת מִכָּאן אֵף עַל פִּי שֶׁהִתְחִילוּ לִיבֹשׁ קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, מִתְעַשְׂרִין לְהַבָּא.

יא. פֹּל הַמַּצְרִי שֶׁהֵבִיא שְׁלִישׁ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה אִם זָרְעוֹ לְזֶרַע, מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר; זָרְעוֹ לִירֵק, מִתְעַשֵּׂר לְהַבָּא. זָרְעוֹ לְזֶרַע וּלִירֵק, אוֹ שֶׁזָּרְעוֹ לְזֶרַע וַחֲשַׁב עָלָיו לִירֵק מַעֲשֵׂר מִזָּרְעוֹ עַל יֵרֶקוֹ, וּמִיֵּרֶקוֹ עַל זָרְעוֹ.

יב. לֹא הֵבִיא שְׁלִישׁ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה אִם זָרְעוֹ לְזֶרַע, זָרְעוֹ מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר; וִיֵּרֶקוֹ, בְּשַׁעַת לְקִיטָּתוֹ: וְהוּא שֶׁלֶקֶט מִמֶּנּוּ, לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה; אֲבָל אִם לֶקֶט אַחֵר רֹאשׁ הַשָּׁנָה בֵּין יֵרֶקוֹ בֵּין זָרְעוֹ, מִתְעַשֵּׂר לְהַבָּא.

יג. זָרְעוֹ לְזֶרַע, וַחֲשַׁב עָלָיו לִירֵק הוֹלְכִין אַחֵר מִחֲשֻׁבָּתוֹ. זָרְעוֹ לִירֵק, וַחֲשַׁב עָלָיו לְזֶרַע אֵין מִחֲשֻׁבֶּת זֶרַע חָלָה עָלָיו, אֵלָּא אִם כֵּן מֵנַע מִמֶּנּוּ שְׁלוֹשׁ אֲרִיּוֹת: וְהוּא שֶׁהֵבִיא שְׁלִישׁ, לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה; אֲבָל אִם הֵבִיא לְאַחֵר רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִמְנַע מִלְּאֻרוֹת מִמֶּנּוּ שְׁלוֹשׁ אֲרִיּוֹת.

יד. זָרְעוֹ לְזֶרַע, וְעָשָׂה כָּלֹ קֶצֶץ גְּמוּרִים לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה זָרְעוֹ מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר, וִיֵּרֶקוֹ בְּשַׁעַת לְקִיטָּתוֹ; מִקְצָתוֹ עָשָׂה קֶצֶץ גְּמוּרִין, וּמִקְצָתוֹ לֹא עָשָׂה זֶה הוּא שֶׁאֲמָרוּ צוּבֵר גָּרְנוֹ לְתוֹכוֹ, וְנִמְצָא מַעֲשֵׂר מִזָּרְעוֹ עַל יֵרֶקוֹ וּמִיֵּרֶקוֹ עַל זָרְעוֹ.

טו. פְּרוֹת שָׁנָה שְׁנִיָּה שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּפְרוֹת שְׁלִישִׁית, אוֹ שֶׁלְשָׁלִישִׁית בְּרַבִּיעִית הוֹלְכִין אַחֵר הָרֵב. מִחֲצָה לְמִחֲצָה מִפְּרִישׁ מַעֲשֵׂר שְׁנִי מִן הַכֹּל, אֲבָל לֹא מַעֲשֵׂר עֲנִי: שֶׁמַּעֲשֵׂר שְׁנִי חֲמוּר, שֶׁהָרִי הוּא קֹדֶשׁ; וּמַעֲשֵׂר עֲנִי חֵל. וְכֵן פְּרוֹת שֶׁהֵן סֶפֶק אִם פְּרוֹת שְׁנִיָּה הֵם אוֹ פְּרוֹת שְׁלִישִׁית, מִפְּרִישׁ מֵהֶן מַעֲשֵׂר שְׁנִי.

טז. כָּל הַפֶּטוּר מִמַּעֲשֵׂר רִאשׁוֹן, פֶּטוּר מִן הַשְּׁנִי וּמִן הָעֲנִי; וְכָל שֶׁחֵיב בְּרִאשׁוֹן, חֵיב בָּהֶן. וְכָל הַתּוֹרֵם, מַעֲשֵׂר; וְכָל שֶׁאֵינוֹ תּוֹרֵם, אֵינוֹ מוֹצִיא מַעֲשֵׂר זֶה. וְכָל מִי שֶׁאִם תָּרַם, תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה כֶּךָּ אִם עָשָׂר מַעֲשֵׂר זֶה, הָרִי הוּא מַעֲשֵׂר; וְכָל מִי שֶׁאֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה כֶּךָּ אִם הוֹצִיא מַעֲשֵׂר זֶה, אֵינוֹ מַעֲשֵׂר.

יז. פְּרוֹת שֶׁהוֹצִיא מֵהֶן מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן, קֹדֶם שֶׁיִּקְבְּעוּ לְמַעֲשֵׂר הָרִי זֶה אוֹכֵל מֵהֶן עֲרָאִי, קֹדֶם שֶׁיּוֹצִיא מַעֲשֵׂר שְׁנִי: שֶׁאֵין הָרִאשׁוֹן קוֹבֵעַ לְשְׁנִי. אֲבָל מִשְׁנִיָּה לְמַעֲשֵׂר אֵף עַל פִּי שֶׁהוֹצִיא אֶת הָרִאשׁוֹן אֲסוּר לֵאכֹל מֵהֶן עֲרָאִי, עַד שֶׁיּוֹצִיא אֶת הַשְּׁנִי אוֹ אֶת מַעֲשֵׂר עֲנִי.

יח. מַעֲשֵׂר שְׁנֵי הַזֵּאִיל וְהוּא טָעוֹן הַבָּאת מִקּוֹם אֵין מְבִיאִין
אוֹתוֹ מִחוּצָה לָאָרֶץ, כְּבָכּוֹר בְּהֶמָּה; לְפִיכָךְ לֹא חִיבוּ לְהַפְרִישׁ
מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בְּסוּרֶיהָ. וַיֵּרָאָה לִי, שְׁמַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׂמִפְרִישִׁים בָּאָרֶץ
שֶׁנֶּעַר וּבָאָרֶץ מִצָּרִים פּוֹדִין אוֹתוֹ שָׁם, וּמְבִיאִין דָּמִיו לִירוּשָׁלַיִם;
וְכֵן יֵרָאָה לִי, שֶׁלֹּא חִיבוּ מְקוֹמוֹת אֱלֹהֵי בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, אֶלָּא כְּדִי
לְקַבֵּעַ מַעֲשֵׂר עָנִי כְּדִי שִׁיחִיו עָנִי יִשְׂרָאֵל סוֹמְכִים עָלֵיהֶם.